

Julià Guillamon: “Els personatges es volen sincronitzar amb la natura”

L'escriptor publica 'Les cuques', un recorregut de tres estius marcats pel retorn impossible a la muntanya dels protagonistes

Julià Guillamon , amb un salacot heretat de Palau i Fabre, observa 'Les cuques' (Víctor Poch)

MAGÍ CAMPS, BARCELONA

08/07/2020 06:00

Julià Guillamon (Barcelona, 1962) és el comissari de l'any Perucho i ha escrit quatre contes a l'estil de l'autor de *Les històries naturals*. Després en parlarem. Guillamon també és l'autor d'una columna setmanal a Cultura i de la crítica de llibres en català al suplement *Cultura/s*. I tot i així ha trobat el temps per escriure un llibre que està tenint molt bona rebuda entre els lectors.

Parlem de *Les cuques* (Llibres Anagrama), un llibre inclassificable. Cada capítol, i n'hi ha una seixantena, es titula amb una cuca, des de “L'escarabat rinoceront” fins a “Rosalia alpina”. I a les pàgines centrals hi ha un desplegable amb unes il·lustracions fetes amb Albert Planas que recullen totes les cuques del llibre, ben bé com una guia de natura.

“Les primeres columnes que vaig escriure de natura –explica Guillamon– les vaig fer amb una mica de por, però llavors vaig veure que eren les que agradaven més, perquè la gent em deien coses. Hi havia un interès. Anàvem molt al bosc i ho anava escrivint. Quan la meva dona va tenir el vessament cerebral, ens vam trobar que, després de tota la vida anant a la muntanya, ara no hi podíem anar”. Guillamon està vinculat a Arbúcies i a la fonda que regentava la seva mare.

“Els insectes van canviant de valor: quasi comença com un bestiari, però després els insectes desapareixen del primer pla i les bèsties són les persones. Les cuques és la gent”, diu Guillamon

Aquell primer estiu, l'autor va quedar atrapat a Barcelona: “Va ser com una mena de xoc i vaig començar a escriure-ho, com una reconstrucció, una visualització d'un món al qual no podia anar. Els primers textos els vaig publicar com a columnes d'agost a *La Vanguardia*, però de seguida vaig veure que la cosa anava més enllà i ja no en vaig publicar més, però les continuava escrivint”.

Els capítols de *Les cuques* no són aliens al bon temps, perquè parlen dels tres últims estius: “Penso que hi ha un component psicoanalític molt fort en el llibre: mentre feia bon temps, jo tenia el trauma de no poder anar al bosc i em sortien els escrits, però quan va començar el mal temps, es van acabar”.

El primer estiu es compon de set capítols, però el segon n'aplega 45: “Em vaig establir una disciplina per poder-lo fer avançar. Hi ha aquest component de reconstrucció personal, del nostre món durant aquests tres estius. Té un punt exultant, d'exaltació de la naturalesa i de l'alegria de viure”.

Els tres estius també els marca la recuperació de la seva parella: “Al primer, fa sis mesos del vessament. Al segon, estem a l'espera que hi hagi una intervenció a veure si la Cris podrà anar endavant. I al tercer són els preparatius per tornar amb ella a la muntanya, però aquesta tornada no es produeix”.

Tot i que el protagonista, la dona i el fill tenen molt a veure amb Guillamon, remarca que ha fet literatura: “Hi ha un narrador, la dona i el fill, i després hi ha molts secundaris: clients de l’hostal, gent del poble, amics de Llançà. I els insectes van canviant de valor: quasi comença com un bestiar, però després els insectes desapareixen del primer pla i les bèsties són les persones. Les cuques és la gent”.

Les cuques són reals i metafòriques alhora: “Són un element de connexió simbòlica i serveixen per connectar els vius i els morts. Nosaltres hem estat al llindar de la mort i aleshores som una mena de personatges que tenim una hipersensibilitat i hi ha una evocació de gent que has conegut que s’ha mort. Les cuques també connecten el món dels nens i dels grans, el món dels forasters amb la gent del poble, la ciutat i el món rural...”.

També revela que ha fet com un joc i que no repeteix escenaris, ni personatges en el mateix moment de la seva vida: “El protagonista ara és nen, ara és adult, ara se separa, ara es torna a ajuntar... És com *Maduixes silvestres*, de Bergman. Però no som nosaltres: són uns que fan de nosaltres”.

A la tardor sortirà en castellà a l’editorial Círculo de Tiza amb un títol ben diferent, perquè “Los bichos”, en plena pandèmia, no semblava adequat: “No volíem ensorrar Pixar i, a més, a Madrid, al coronavirus li diuen ‘el bicho’”. El títol serà ben llarg: *Mariposas de invierno y otras historias de la naturaleza* .

Mentre el tradueix, s’adona d’una observació de la natura de la qual no era conscient: “Escric un missatge a la Cris i li dic que aquells bolets han tornat a sortir o que les alzines són vives. Llavors m’adono que la natura té una seqüència temporal que és diferent de la seqüència de la gent i que els personatges s’hi volen sincronitzar. Hi ha una empatia amb la naturalesa que els ajuda a suportar la seva situació. Gràcies que hem cuidat els arbres, ara ens podem cuidar a nosaltres mateixos”. Julià de Jòdar li va dir: “El llibre tendeix a esborrar les fronteres entre natura i cultura”.

L’autor confessa que la primera cuca és ell mateix: “L’escarabat rinoceront soc jo perquè no pot volar i està tirat a terra, li falta una pota, té un artell trencat. I el nen està dibuixant obsessivament Gregor Samsa, perquè la malaltia de la seva mare l’ha acabat convertint en el personatge de Kafka. El llibre té un punt que no és gens complaent. Però ho explico senzill i sense fer-hi sang”, conclou.

LA IMPRUDENT

Un conte que s'ha convertit en vi

Durant la pandèmia, la secció de Cultura va publicar una quarantena de relats amb l'excusa del confinament. El segon el firmava Julià Guillamon i es titulava *La imprudent*. Doncs bé, aquest i tres contes més formen part del petit volum *Vi i benzina(Quatre històries apòcrifes de Joan Perucho)*, que publica l'editorial ViBop en una edició deliciosa.

Però aquell bòlid que protagonitzava el relat encara ha anat més lluny i ara s'ha convertit també en un vi. Ho explica l'autor: “El vi és una producció d'Herència Altés, un celler de Gandesa. Amb Núria Altés som amics. Li vaig enviar el conte de *La imprudent* i li va agradar molt. També li va agradar el títol i el va fer servir per al vi que estava fent”.

Per acabar de tancar aquesta història amb tant de caps, Guillamon hi afegeix: “Ara només falta que jo escrigui un altre conte explicant que després de totes les seves aventures automobilístiques i vinícoles, la imprudent (la planta) es va retirar a Gandesa i que es fa dir Núria Altés”.